

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ НАРОДЕНЪ СЪВЪТЪ

АБОНАМЕНТЪ:
За България год. 16 лв.
За странство " 32 лв.
За обявления се плаща по 30 ст. на в. см.
Адресъ:
в. Добруджа, Бабацагъ
Излиза:
понеделникъ, сряда и петъкъ.
Единъ брой 10 ст.

вземемъ участие въ спомена за героя, по случай петдесетъ годишнината отъ неговата смъртъ, нека още веднажъ подчертаемъ, че ний сме вярни на неговите завѣсти и да изразимъ нашата воля да бъдемъ члго по-скоро приюединени къмъ нашего отечество — България.

Известията на бойнитъ фронтъ.

Известия отъ Щаба на действ. армия за 7 августъ 1918 год.

Македонски фронтъ. Източно отъ Прилепското сѣверо, въпреки сѣлната неприятелска съпротива, наши напредателни групи навлязоха на французитъ окопи южно отъ Перистера и червената отѣна, където заловиха пълници французи. Източно отъ Вардара усиленни английски отѣления се опитаха на два пѣти да приближатъ нашитъ постове при с. Мачуково, но бѣха разпръснати съ огънь. При Добранъ яратки неприятелски огнени нападения. Неприятелски мониторъ отъ Орфанския заливъ оботрѣля безрезультатно нашитъ позици при устието на Струма.

Съюзнически свѣдѣния.

Берлинъ. Отъ бѣжитъ полета — нищо ново.

Вина. На италиянски фронтъ — артилерийски бой и патрулна дѣйностъ. Въ Албания, западно отъ Верать, ние отблънахме италиянскитъ нападения. Въ долината на Горния Деволи ние постигнахме нови успѣхи.

Неприятелски съобщения

Парижъ. Между Ена и Аврѣ, при Бели и Транси-де-Валъ, германцитъ, слѣдъ ожива бомбардировка, извършиха едноръчно нападение, което обаче биде отбито. Източно отъ Брентъ, нѣколко наши и американски малки части минаха Безелъ и се наотъгнаха на обвърнени брѣвъ на тѣя рѣка, дѣто се задържаха въпреки силнитъ контри атаки на германцитъ. Сѣверно отъ Фивме, ние възвѣстихме нашата линия 400 м. напредъ.

ПОЗИВЪ

ГРАЖДАНИ,

Въ неделя, на 11 Августъ се навършватъ 50 години отъ трагичната смъртъ на добруджанския войвода Стефанъ Караджа.

Откъдетъ съ идеалитъ на добруджанския българинъ, израотъ върѣдъ парашата неправда и подличничество въ поробена България, буйния добруджански юнша съ ранено национално честолюбие науоска опокойствието на домашното огнище, за да се пожертвува за свободата на своя народъ.

Тѣя несобикновено велика душа, като фокусъ събери мъжкитъ и негодуванието на поробенъ народъ и съ несбуздава яростъ се нахвърля въ неравна борба съ вѣковни тиранитъ.

Стефанъ Караджа е единъ отъ тия борци за българската свобода, които на времето съ схванали, че само организраната борба, подготвената на народа и съчувствието на вѣшния свѣтъ, могатъ да доведатъ до желаната сполука.

Тоя начинъ на борба той завѣща на своя народъ, а за да го пробуди отъ летаргичния сълъ, съ шепъ юнаци той влиза въ неравенъ бой, като го подкани съ зовѣтъ: „Братя, златогривия лъвъ реве мзъ балкана и ни вика! Нека го вичимъ се притечемъ подъ неговия прѣспоредъ и като изъ едни уста извикаме: Свобода или смъртъ!“

Съ тия думи, Стефанъ Караджа, едва на 26 годишна възраст, завърши своя буренъ животъ, измъченъ, че не ще доживѣе денъ на свободата.

Днесъ ний сме почти прѣдъ изпъкнлия идеалъ, завѣщанъ отъ Караджата.

Той е прѣдвѣсника и на Вашата свобода.

Денъ на неговата трагична смъртъ е празникътъ на вашата свобода.

Елате всички да му отдадемъ заслужената почитъ.

Редъ на празненството:

1) Слѣдъ литургията въ църквата, въ 9 часа гражданството на цѣло съ ученицитъ потеглятъ за градската градина.

2) Въ градината: Панахида, рѣчь, пѣсни и декламации.

Отъ Ц. Д. Н. Слѣбъ.

Кореспондентъ Пачовъ

Нашата гордостъ.

(1868 — 1918)

Свободата не ще екзархъ — иска Караджата.

На 11 августъ, т. г. навършватъ 50 години отъ смъртѣта на легендарния български войвода-добруджанецъ Стефанъ Караджата, родомъ отъ с. Вей-даутъ (Добруджа), отразилъ и изпиталъ въ гр. Тугча, къдато се е явилъ въ революционната дѣйностъ. Цакокупия България ще празнува 11 августъ денъ на българската свобода съ подобаваща тържественостъ. Честувайки тоя денъ нека не забравиме, че и сегашното добруджанско движение е рожба на дѣлото на Караджата, Ботевъ, Левски, Каравеловъ и плеяда други безсмъртни български герои. Тяхнитъ духъ витае надъ нашата намечена родина и той ни дава кръпка въра въ едно по-щастливо бъдеще.

Робокитъ окопи сж разбити отъ нашия по-рано освободенъ и въ този смисълъ на нашия родевъ край — зълъ на старото българско царство. Ний — добруджанцитъ — трѣбна да издесемъ още борби, да дадемъ още жертви и да завършимъ до край за-

почнатото народно дѣло — скажѣ и оженъ завѣтъ, даденъ намъ отъ Караджата. Ние и цѣлитъ български народъ въ тоя българитъ денъ ще се поклонимъ прѣдъ наметѣта на Караджата, който още прѣди 50 години сложи косгитъ си за цакокупия България. Изобилнитъ опомени отъ неговото юношество въ родния край и тогава и прѣвъ 40 годишния ромѣноски гнетъ, и сега, и въ бъдеще ще насърдаватъ всички добруджанци за доизкарване на народното дѣло до добъръ край само съ общи усилия и жертви.

Съ поклонъ прѣдъ светата наметъ на народния мъченикъ и загиналитъ народни дѣйци, ние ще следваме тяхния примаръ и съ общи усилия и жертви няма да се опремъ прѣдъ нищо за добиване оная ипѣна свобода, която ни донесе острия мечъ на нашия освободенъ братъ и, съ приобщение къмъ нашето отечество — майка България, ще изпѣлимъ същениа завѣтъ на Караджата.

СТЕФАНЪ КАРАДЖА.

„Не като хайдутъ, а като бунтовника ще опасимъ България.“

Г. С. Раковски.

Свободата не ще екзархъ — иска Караджата. Л. Каравеловъ.

Къмъ 1860 год. революционната мисль на българитъ бѣ изживяла първита несполучлива опити на своето дѣйствиство. Раковски, съ своя крупенъ талантъ, прѣвъ долови поитъ форми, въ които влизали дѣйствието противъ турската властъ и сѣ насъ съ тяхната пропаганда. Неговата „Българска денница“ подчерта още съ първита си редове, че тя има да ратува за „правда гражданска, държавна, църковна и народна оясотъ“. Съ тази думи българина вѣяни, че той влиза изъ областта на неоправданата чувствъ на недоволство и мжстъ, за да прѣмѣне къмъ ясно очертавъ политически идеалъ — борба за свободата на своя народъ. Този идеалъ бързо обхваща българската емиграция въ Сърбия и Ромѣния и ѣ наможи да сложи свѣтлостъ, като основа на онова велико дѣло, което сега се завършва по бойнитъ полета.

Организиранитъ въстания, които посѣждаха тоя проясняване цѣльта на революционното движение, не оставаха безрезультатни. Тѣ дадоха възможностъ и на турцитъ и на западъ Европа да разбератъ, че ний работимъ съ едно движение отъ много по-оправдана и по-упората проба, съ едно дѣйствиство, което има за-

цѣль политическа промяна въ Османското царство, къмъ която трѣбваше да вематъ оправдано становище. Върѣдъ тѣя въстания втората крупна личностъ, създа тѣя на Хаджи Димитъръ, е Стефанъ Караджата.

Войчки сисмени, които идатъ до насъ за мѣдежнитъ години на Караджата, говорятъ само за единъ неукържимъ темпераментъ, който съ оновитъ приключения е въвуждалъ очудването на оновитъ мирни съграждани. Обикновенъ селски телчаръ въ с. Вей-даутъ, той е и жестокъ, и немирень, и непослушенъ. Школуването му въ Тугча, както и бакалѣската му професия малко сж повлияли за „облагородяването“ на неговия характеръ. Прѣвъ тоя време недоволството на Караджата отъ опокония животъ на обикновения гражданикъ се е изразявалъ въ неукърженитъ, които посочватъ вече неговата бъдеща карьера. Но сж щия тоя немирникъ бързо се насича на тоя животъ и се поставя самъ въ цѣвъзможностъ да бжде търпень отъ турската властъ. Тоя го застава самовоино да се отзове върѣдъ българската емиграция въ Ромѣния, където намара естествената онов срада. Тукъ неговата индивидуалностъ добива оновата за-

вършеностъ и ний го виждаме вече не като единъ несбуздавъ авантюристъ, а скромень пионеръ на българската свобода съ войчки благородни качества на борца за тая свобода.

Зовѣтъ, който красеше знамето на четата на Хаджи Димитъръ и Стефанъ Караджата „На оражие, михи братя, за вѣра и независимостъ“ жоренно се отличава отъ този на хайдутитъ — „мжстъ на тирана“. А тяхната прокламация къмъ народа показва, че Хаджи Димитъръ и Стефанъ Караджата сж напълно проинти отъ идеята на Раковски и, че тѣ се поставятъ задачата да ги осжществятъ. Въ тоя отношение тази прокламация говори за ован висотъ, на който се надигна революционното движение и благородството, което изпѣлявао душитъ на тѣзи, които сами се обракоха на смъртъ. Въ нея се казва: „Врамето е дошло и ний вика да си дирамъ нашитъ прага. Нека го послушаме и се покажемъ прѣдъ свѣта народъ достоенъ за свобода...“ „На всѣяго бихъ отъ каква да е народностъ, на и самия турчинъ, седящъ мярно, ще бжде позитавъ: честота му, имота му, живота му, тѣя сжщо и вѣрата му. Намъренито нѣ е само да изгонимъ жестоко влоустрѣбление и да си добиемъ народната правдини и чѣвческа свобода“. Всичко тоя ясно показва, че личната мжстъ и вѣщонална омраза отстъпватъ мястото на борбата орачу режимътъ въ тогавашната турска империя. Тоя отънаице на задачата на революцитъ, изразено за прѣвъ път отъ двамата воевода на практиката, не науосна тяхнитъ посѣдователни и до днесъ. Въ него се крпатъ и ония мотиви, които изведоха дѣлото ний до успѣхъ. Тяхнитъ завѣтъ „свобода или смъртъ“ тѣ дѣйствително изпълниха, като умряха за свободата на оновата родина. Тоя ги надигна до народни герои и народътъ не захиса да ги елъже въ оновитъ мотиви. Поради тази тяхна храбростъ тѣ станаха символи на свободата, а Любенъ Каравеловъ и Ботевъ пѣтоха най-хубавитъ си стихове въ тяхна честъ.

Дѣлото на Караджата и Хаджи Димитъръ не остана безрезультатно. Революционното движение чрезъ тяхнитъ подвизи сложи най-яркитъ черти на ован пътъ, по който то се узвѣща най-послѣ съ успѣхъ. Слѣдващата го събития не се отклониха отъ този пътъ, а само го разшириха и популяризираха още по-добъръ, както върѣдъ самия народъ така и прѣдъ вѣшния свѣтъ. Руско-турската война не бѣ вече изненада за никого.

Съ смъртѣта на Караджата и неговитъ другари Добруджа даде своята давъ прѣдъ олтара на свободата на българското плѣме, за да ний сега пѣлно право да вземе участие въ близкия празникъ на неговото плѣно обединение. И когато оидѣ единъ денъ камбанитъ нѣ призоватъ да

като лично лице, по сърцето му
 лоялно. Говеше телцата, стигашо ги
 много право бие. Тук го нарекоха
 „ващото скача като сърна легко“,
 „ващото гаведата паоше, пося—телцата“.
 Настига ни иде дядо Киряк, 85 год.,
 много обичаше да прихва за Карад-
 жата, защото е живял у тях.
 Възравето била кърпа на главата си
 (турише скъсано калпаче) и хо-
 даше да пасе телцата. Щом хукваше да
 ходи, Караджата ги отагаше, улавяше
 за опашката и ги заурещаше. Воим му
 вървеше на пергамината и омилата. Тази
 дръвокопача. (И дядо Киряк посочи
 една пръвохнала вече рѣка). Азъ бяхъ
 на 20 години ергенъ. Много нжни
 рѣсчашахъ рѣката, а седящия прѣдъ-
 мата стара хора, очудени на прѣра-
 зата и бковестъ на Стеяно, го наре-
 коха Караджа. „Хей, баба, баба, караджа
 атаааа“ (хей, вижде, вакте, като
 баба, прѣсочи) думаха старите хора. Отъ
 това всички го наричаха Караджата Сте-
 яно. Отъ малък още биех бодли (показ-
 ва отъ това момче ще стане юнак).
 И дядо Иван Костовъ, 80 год. пожела
 да се оженятъ си.
 „Азъ живя ога въ двора на Карад-
 жата. Първаго момче — стигааше телцата.
 Да да е, рѣка да е, куча да е, прѣ-
 да да е, — прѣзнача ги като караджа.
 Думи се бѣдѣха и си думаха: „Бунданъ
 въ шей оладжакъ“ — отъ това момче ще
 стане юнак.
 Тавно разболява се отъ рѣмачицѣ —
 рѣмъ. Или Пенчевъ, като узна, че го
 лине за Караджата, обиди се, оздравъ, озв-
 не и се отпусна въ зарзираниа.
 „Лудо биех, палачоръ. До нашата
 караджата е живял съ миря у
 рѣката кѣща) имаше рѣка „Куру-дере“.
 Бдогненъ отъ другаритѣ си,
 рѣчи рѣката. „Бей, хелъ бей, бакантъ
 рѣка ти атаааа!“ — очудени воитки
 рѣка. Палачоръ (палачъ) и бугенъ биех,
 има му Търна пѣвни му пѣше.
 Стеяно, Стеяно, озмо гдишо,
 Караджа правикъ съ тебе —
 Караджа да гонятъ,
 Караджа да биятъ и пр.
 Бидатъ ли приказваха: „Бунданъ бия
 Караджата — отъ това момче юнак ще
 стане.“
 Винакъ бѣ достатъчно доказано, че Сте-
 яно Тодоровъ е наименованъ Караджа въ
 Добруджа. Тукъ му е родното мѣсто, тукъ
 имаше своето юначество, сила, прѣра-
 да, будностъ и обръщаше вниманието на
 рѣчтѣ хора, които съглеждали у този
 юнак Стеяно лѣтоства на бѣдѣтъ
 Добруджански юнакъ герой, но посли про-
 нѣ български войвода — патриотъ, 50 го-
 дината отъ смъртта на когото днесъ
 отбавяме.

**Имената на падналитѣ момчота до-
 бруджанци отъ четата на Карад-
 жата и Х. Димитра.**

- 1) Стефанъ Караджа, Тулча—26 г.
- 2) Димитъръ Мажновъ, Браила—26 г.
- 3) Х. Димитъръ Х. Атанасовъ, Тулча—27 год.
- 4) Александъръ Василевъ, Плевещъ—20 год.
- 5) Симеонъ Радевъ, с. Черна—21 г.
- 6) Никола Столновъ, с. Чаиръ-къой—25 год.
- 7) Х. Георги Х. Ивановъ, Тулча—27 г.
- 8) Господинъ Кумановъ, Тулча—22 г.

**Германскиятъ печатъ
 за объясненята на графъ Чернинъ
 върху историтата на бугурѣцкия
 миръ.**

Германскиятъ печатъ разглежда объ-
 ясненята на Чернинъ върху писмото на
 Кайзеръ Карлъ до ромънския кралъ така:
 „Yossische Zeitung. Това доста прѣд-
 казално обяснение показва, че случитѣ не
 сѣ съобщаватъ тъй просто и ясно. Пята се
 само: каква рѣдъ е игралъ г-нъ фонъ Кюл-
 манъ въ този случай, дали той влобиче не
 сѣ знаелъ нищо върху австрийската постѣ-
 лка или дали графъ Чернинъ тъй прѣдпа-
 лява се изразява, за да не изобличи пуб-
 лично своя некогашия колега. Че импер-
 оскиятъ рѣководителъ нищо не сѣ знаелъ за
 мислитѣ на полковникъ Ранда и че той
 безъ съмнѣние, не бѣ изубоилъ, може да се
 приеме съ сигурностъ. Основанията на графъ
 Чернинъ за неговата ромънска политика сѣ
 малко убѣдителни. Не завиоше абсолютно
 никакъ отъ краля, дали изолирана Ромъния
 щѣше да води една отчаяна борба, или не
 още повече, че тогава имаше достатъчно
 сили въ страната, която, бѣзъ да сѣ прѣ-
 тавя краля, бѣха готови да оклучатъ миръ.
 Въ всички случаи, въпросително е дали тѣзи
 хора щѣха да удобрятъ териториалнитѣ
 ототѣлки на Австро-Унгария, които по-по-
 слѣ краля удобри. Може, обаче, съ право
 да се твърди, че оклучването на мира бѣ
 изкупено само чрезъ поддрѣпката на дина-
 стията на кралъ Фердинандъ или, че този
 миръ, въ сжщностъ бѣ заплащанъ съ таква
 жертва.“
 „Tagliche Rundschau“ пише: Ако сега
 графъ Чернинъ казва, че сѣ съобщилъ на
 г-нъ фонъ Кюлманъ желанието на ромънския
 кралъ да влѣзе въ връзки съ Кайзеръ Карлъ,
 то положението на пѣщата, както бѣха изю-
 нени въ Берлинъ, не сѣ мѣнѣни много. Въ
 всички случаи графъ Чернинъ не твърди,
 че сѣ уведомялъ фонъ Кюлманъ за постѣ-
 лката на Кайзеръ Карлъ. Той казва само,
 че г-нъ фонъ Кюлманъ сѣ доведоу до зна-
 ние за желанието на ромънския кралъ да
 влѣзе въ връзки съ Кайзеръ Каръ.
 „Vorgaige“ кометитиръ обясненята по
 олдѣния начинъ: Тѣзи изюнения трѣбва да
 се четатъ много осторожно. Графъ Чернинъ
 само сѣ съобщилъ на фонъ Кюлманъ за же-
 лането на ромънския кралъ да влѣзе въ
 връзки съ Кайзеръ Карлъ, но не, че единъ
 полковникъ се сѣ отпращалъ прѣзъ австро-у-
 гаровитѣ дѣния за Яшъ. Къмъ едно такова
 обяснение въ строга смисълъ на думата

графъ Чернинъ бѣ билъ само тогава за-
 дълженъ, ако г-нъ фонъ Кюлманъ бѣ уви-
 домленъ за прѣдложението отъ Яшъ.

„Morgenpost“ казва: Дълго изяснявания
 случай не сѣ изяснил и слѣдъ обясненieto
 на графъ Чернинъ. Сега може съ сигур-
 ностъ да се установи, че г-нъ фонъ Кюл-
 манъ сѣ билъ осѣдомленъ за желанието на
 ромънския кралъ да влѣзе въ връзки съ Кайзеръ
 Карлъ. Какъ той по-нататкъ сѣ одържалъ по
 този случай, ние не знаемъ, особено нищо
 не знаемъ дали германското правителство сѣ
 изюло сжщното гледище както графъ, т. е.
 че ромънския кралъ влобиче сѣ ималъ сила
 да продължи войната. Бѣ било желателно
 да се получи обяснение по това.

**М-ра на вътрѣшнитѣ работи за
 самоуправленieto въ новитѣ земи.**

Министърътъ на Вътрѣшнитѣ Работи
 и на Народното Здравие Мих. Таковъ сѣ приелъ
 прѣдставителитѣ на отомличитѣ вѣстници
 и сѣ изказалъ прѣдъ тѣхъ по въпроситѣ за
 самоуправленieto въ новитѣ земи и участ-
 сто на партиитѣ въ управленieto на стра-
 ната, както слѣдъ:
 „Никой въ Европа — започналъ министър-
 рѣтъ — не оспорва българския колоритъ на
 новопридобититѣ земи въ Македония, Мо-
 равско, Вѣломорско и Добруджа. Ние по-
 добри отъ всички други познаваме тѣхното
 българско население и затова азъ озмъ рѣ-
 шилъ въ най-неподходящо време да
 приложя наредбитѣ за управленieto на
 старото Царство и въ новитѣ земи. Управ-
 ленieto на окръжитѣ, околитѣ и общинитѣ
 тамъ трѣбва да бѣде сжщното, както и въ
 старитѣ прѣдѣли на Царството. Чл. 3 отъ
 българската конституция, споредъ който
 административно дѣлѣние на България по-
 чива на принципъ на самоуправленieto на
 окръжитѣ и общинитѣ, ще има своята сила
 и за новитѣ земи. Това трѣбва да стане
 такава извече, че по едно рѣшение на На-
 родното Събрание законитѣ на старото Цар-
 ство трѣбва да сѣ прилагатъ и въ новитѣ
 земи. Вончо това обаче трѣбва да стане
 по законенъ редъ.“

До самизането, обаче, на Народното
 Събрание, смѣтамъ по чисто административ-
 нитѣ начинъ, въ интереса на мѣстното
 население, да нареди слѣдното: ще реорга-
 низирамъ сѣществувачитѣ сега тамъ за-
 чатки на самоуправленieto. На чело на
 всякъ окръгъ и на всяка община ще стои
 по една трѣчленна комесия въ составъ:
 единъ прѣдседателъ, взетъ отъ старото
 царство, като човѣкъ знающъ законитѣ на
 цѣлѣдното, и двама членове, които ще
 бѣдатъ избрани подъ рѣководството на
 администратията, свободно отъ мѣстното
 население измежду най-честнитѣ и почте-
 ни граждани. При така съставенитѣ три-
 членни комесии, които ще сѣ наричатъ по-
 стоянно прѣдстотѣние, ще има по единъ
 свѣтъ, съставенъ както слѣдъ: при окръж-
 ната постоянна комесия отъ по двама
 прѣдставители на всяка околия въ окръга,
 свободно избрани измежду населението на
 окръга; при всяка градока община свѣтъ
 ще сѣ състои отъ 12 члена, сжщно
 така свободно избрани измежду мѣстното
 население.
 Участнето на мѣстното население въ
 самоуправленieto на общинитѣ и окръжитѣ

считамъ за необходимо по слѣднитѣ двѣ
 съображения: 1) мѣстното население въ тѣзи
 земи да нече на този начинъ постепенно
 да изучава и да сѣ свиква съ законитѣ на
 Царството и 2) само то да сѣ грижи за
 материалното и морално благосѣстояние на
 своитѣ общини.

Свѣтитѣ ще иматъ право да контро-
 лиратъ дѣлата на постоянно прѣстотѣние
 и за констатираниитѣ нередовности съ про-
 токолни постановления да донасятъ на съ-
 отвѣтнитѣ околийски началници за селскитѣ
 общини и на окръжитѣ управления — за
 градскитѣ общини и за окръжни постоянни
 комесии. Окрѣжитѣ управители и околий-
 скитѣ началници ще посочватъ на свѣтитѣ
 необходимитѣ мѣропрития за хисменичното,
 просвѣтно и стопанско развитие и благосѣ-
 стоение на общинитѣ и окръжитѣ.

Селскитѣ свѣти ще сѣ свикватъ на
 засѣдания първи понедѣлнитѣ на всякъ мѣ-
 сецъ, градскитѣ — първитѣ сѣдѣта на всякъ
 мѣсецъ, а окръжитѣ свѣти — първи чет-
 въртитѣ на всякъ три мѣсеца.

Дѣшното териториално разпрѣдѣление
 на Македония и Моравско сѣ много раздро-
 бено, вследствие на което има околия съ
 население не повече отъ 4,000 души жите-
 ли и окръзи — не повече 30,000 души. Въ
 скоро време прѣсектирамъ да направи ново
 териториално разпрѣдѣление въ Моравско и
 Македония, като раздѣля въвѣка една отъ
 тѣзи области по на 4 окръжа, а въвѣки окръгъ
 на не повече отъ 4 околии.

За да бѣде управленieto въ новитѣ
 земи по-отегнато, поставенитѣ на чело на
 окръжитѣ и околитѣ лица ще бѣдатъ съ
 по-голямъ авторитетъ и по добри платени.

По този начинъ, азъ смѣтамъ, че тѣзи
 нови земи, които до сега сѣ бѣле управла-
 вани отъ чужди законодателства, несѣот-
 вѣтни даже на тѣхния вътрѣшенъ битъ,
 ще може лесно да примѣнатъ къмъ управ-
 ленieto на Царството за да може, тукъ
 слѣдъ свѣршването на войната, населението
 тамъ да вземе прѣко участие въ бѣдѣщитѣ
 законодателни и общински избори, споредъ
 нашия избирателенъ законъ.

Германскиятъ социалисти за мира.

Идеоложитѣ на пацифизма мислятъ, че
 недвусмисленото отнавяно на Германия отъ
 законоунията или каквито и да сѣ други
 печалби отъ войната ще бѣде достатъчно,
 за да сѣ прѣдизвика вѣрѣдъ несприятелъ го-
 товността за миръ. Че това сѣ изюзия
 показватъ рѣшитѣ на сѣдѣщанскитѣ управ-
 нитѣ въ послѣдно време. Идеоложитѣ пѣтѣ
 на крайната побѣда, вѣрватъ че единствен-
 но дѣйствителната офанзива къмъ мира сѣ
 военните акции. Въ тѣхния мозъкъ няма
 мѣсто за политическа офанзива къмъ мира.
 И това сѣ изюзия. И ако нейнитѣ прѣдста-
 вители щеговатъ посочватъ, че военни мир-
 ни прѣдложения и омити за миръ по опера-
 зумѣние не сѣ довели до днесъ мира, тѣмъ
 трѣбва да сѣ отповорѣ: сжщно и военнитѣ
 усѣха не доведоха до миръ. Напождѣта,
 че подводната война ще доведе до бързъ
 миръ и до днесъ не сѣ обѣдна. Четвърта-
 та военна година завърши и, ако оружѣ-
 то само иска да прави политика, човѣшката
 прѣдвидливостъ сѣ недостатъчна да ка-
 же дали и петата година ще има миръ.
 Фонъ Кюлманъ бѣ остро критикувалъ, за-
 щото посочи на невъзможността да сѣ турмъ

Обикновено при такива случаи погреб. па-
 рѣшитѣ или убититѣ български възстанци
 прѣдоставило отъ турцитѣ на баба Тонка,
 прѣстѣтвнето само на единъ турски
 пѣща. Турцитѣ много добри знаели, каква
 сила и участие взима старата баба въ осво-
 бодителното движение на своитѣ юнаци, и
 тѣ сѣ я вѣрстали „соджа комита“. На
 сѣ гледали винаги подозрително, по тѣ
 пѣща умѣла, винаги знаела, какъ да по-
 шива съ турцитѣ и сѣ своя тактъ и лов-
 ностъ винаги прѣдупрѣждавала и отстраня-
 вала всички опасности, прѣдвизвани било
 поведенieto на нейнитѣ сѣнове, било
 отъ подотрѣпчѣния или допесенията на
 турцитѣ сѣ слѣди. Именно за това и живо
 участвала къмъ дѣлото на бунтовничитѣ, тур-
 цитѣ сѣ и възложили погребението на по-
 шивачитѣ революционери. И тѣ съвѣстно из-
 казвала работата!
 На 31 юни 1868 г. трупѣтъ на Ка-
 раджа бѣ спетъ отъ възето и погребенъ
 баба Тонка въ русенскитѣ гробница.
 Турцитѣ не позволявали да сѣ прави никакво
 погребение, никакво зачитане паметѣта на
 Караджа.

загиналитѣ възстанци и за това гробѣтъ
 на Караджата бѣлъ на отдѣлно, пусто, пѣдъ
 по сѣ бурени мѣсто, което за дълго останало
 скрито и неизвѣстно. По сѣгѣ баба Тонка
 отарила мѣстото на гроба и направи всичко
 за украсяването му съ надгробенъ камѣкъ
 и цѣвѣти.
 Старата патриотка не дълго слѣдъ
 смъртта на Караджата, туря пѣмѣрението
 да извади черена му, който съхраненъ въ
 нейната възстатическа кѣща и сѣ рѣда, да
 спомецува винаги дѣлата и трагичната кон-
 чина на легендарния борецъ, за да служи
 като символъ и стимулъ на младото поколе-
 ние, което иде и което, носѣйки завѣтитѣ
 на Караджата, ще доара освободението на
 България. Тя доказва удобния случай,
 който, макаръ и слѣдъ дълго, и сѣ прѣдста-
 вилъ.
 Прѣзъ 1875 г. баба Тонка трѣбвало да
 извърши погребението на единъ нещастникъ
 българинъ Луканъ Тодоровъ отъ с. Галица
 (Орѣховско), задържанъ по политически по-
 дозрѣния отъ турцитѣ и починалъ въ дър-
 жавната болница въ Русе. Погребението на
 този българинъ, както винаги, било прѣдо-
 ставено на баба Тонка и единъ турски зап-
 тия. Нарочно и по своя инициатива тѣ

рѣшила да зарови починалия въ гроба на
 Караджата и прѣди да донесатъ покойника,
 тѣ изровила гроба и сръчно и незабѣлзано
 усѣбла да прибере и скрие черена на зап-
 налия войвода, който слѣдъ погребението
 на Луканъ Тодоровъ прѣисла у дома си.
 Така черепѣтъ остана скритъ у нея и за
 дълго никому неизвѣстенъ*.)
 За първи пътъ черепѣтъ бѣва изнесенъ
 прѣзъ 1878 год. м. августъ по случай за-
 вършването отъ заточение на братята Обрѣ-
 тевоиди, Ангелъ и Никола и тѣхнитѣ дру-
 гари Дочко Стояновъ (Тулча), Сава Кѣ-
 чевъ (Търново), Тодоръ Симеоновъ (с. Га-
 личе, Орѣхъ) и попъ Димитъръ (с. Василев-
 ци, Ломско) — герои отъ 1868 и 1876 г. По
 този случай, станало голѣмо празненство въ
 кѣщата на баба Тонка. Тържеството било
 едно отъ най шумнитѣ, придружено съ хора
 и музика, специално доварана за случая отъ
 Гурѣво.
 Въ време на тържеството старата пат-
 риотка изпася за първи пътъ своята драго-
 цѣнностъ при слѣдната обстановка: Държаща
 въ едната си ръка черена на Караджата,
 поставенъ въ възшироко металческо блюдо
 и съ голъ ножъ въ другата, тѣ сѣ явава
 всрѣдъ своитѣ рѣдки гости съ пѣка: „ка
 жѣ въ бѣ Караджата!“
 Слѣдъ първата изпѣнада, гледѣлата отъ
 внушителенъ споменъ за Караджата и неговата
 смъртъ прѣдизвикватъ сѣзби и трогателни
 сѣпени между неговитѣ бойни другари,
 слѣдъ което обаче празненството прѣдъ-
 жава въ паметъ на Караджата и освобожде-
 нието на България.
 Баба Тонка и слѣдъ това старателно
 и ревниво пазила скѣпопазѣната за пол ре-
 ливка, съ която сѣ гордѣла като патриотка
 и сѣрѣмѣница отъ времето на славния бо-
 рецъ Караджата*.)
 Слѣдъ нейната смъртъ, черепѣтъ мина-
 ва въ послѣдното у единственния ѣ оста-
 налъ живъ синъ Никола Т. Обрѣтеповъ,
 който я тоже пази като завитѣ отъ миналото
 и чака удобния моментъ, да я прѣдаде тѣмъ,
 гдѣто би и сѣ отдала вѣчна почтъ и слава,
 като мощи на единъ отъ проутитѣ и геро-
 ични борци за свободата на България.

*) Спомени на Никола Т. Обрѣтеповъ.
 *) Закаръ Столновъ. — Четитѣ въ Бълга-
 рия на Ф. Тотъ, Х. Димитра, Стефанъ
 Караджата (1867—1868), Пловдивъ 1885 г.
 стр. 210. Сжщи за исви т. I стр. 177.

край на войната от военни прѣдмети. Той заплати това съ своето мѣсто. Позоваването му на Молто не му помогна. А послѣдниятъ кавашо, че великитъ сили въ Европа се второжаватъ една срѣщу друга, както никога по-рано и, че едва ли нѣкоя отъ тѣхъ ще се види принудена отъ побѣда да сключи миръ Тази мисль на великия стратегъ, който никога не е прѣдвидѣлъ участнето на Америка и цѣль свѣтъ провънъ насъ, е уничтожавана за послѣднитъ на крайната побѣда, която денонощно работитъ за близкия миръ на германското оръжие.

Никой умень човѣкъ не ще си извади заключението, че трѣбва да се откажемъ отъ по негатишния военни операции, поради това, че мирътъ нѣма да се извоюва само оръжието Но и никой умень човѣкъ дръжайки смѣтка за необходимостта, нѣма да се откаже отъ цѣлесъобразната политическа ованзива за миръ. Всички опити, обаче, да се създаде едно благоприятно отношение вѣрждъ нашитъ противници за единъ присмливъ отъ двѣтъ страни миръ сж дикорелативани отъ отразенитъ на крайната побѣда и влиянето на тия опити е свѣдено до нула. Съ това анекдотичнитъ се натоваваха отъ една тежка съвинновность за продълженето на войната. Цитираната по-горѣ мисль на Молтке трѣбваше да послужи за основа на разсъждаването върху границитъ на възможността, която може да донесе една коалиционна война, като днешната. Единъ миръ, който запазва цѣлостта на нашата територия и осигурява възможността за свободния стопански животъ би билъ благополученъ край на днешната гигантска война, на която живитъ и грядущи поколения на нѣмския народъ ще хвърлятъ своя погледъ съ гордостъ.

Прѣдъ прага на петата военна година ние издаваме гласъ за една послѣдователна, неопрѣчена отъ никоя инстанция и цѣлесъобразна мирна политика. Задачата на военното командование е да ръководи военнитъ дѣйствиа съ енергия. Неговиятъ признакъ отъ всички страни стратегически генаи тулъ трѣбва да намѣри поле за дѣйность и само, ако неприятеля прояви безумието да ни уничтожава, само ако тѣ отхвърли основитъ на едно взаимно замѣтане, германскитъ народъ е готовъ да продължава борбата. Обаче, успоредно съ това трѣбва да бжде въ тоя и една ясна и цѣлесъобразна мирна политика. Нѣма никакво съмнѣние, че волята на германския народъ е единъ миръ безъ анексии и други завсвания и, че отъ него той опрѣдѣли основнитъ линии на ованята мирна политика. Само когато народитъ маси на воюващитъ срѣщу насъ дръжави си изработятъ убѣдението че тѣ ще иматъ единъ присмливъ за двѣтъ страни миръ, самъ тогава можемъ да се падѣваме, че волята къмъ миръ ще направи своето първо завоевание.

Че политиката на германскитъ анекционисти има само малка частъ отъ народа задъ себе си, ще се убѣди цѣлня свѣтъ въ момента, въ който народитъ отъ антантата прѣдизвижатъ своитъ правителства да се изкажатъ отъ своя отравна за мирни прѣговори, въз основа на взаимния интегритетъ. Само сѣждъ една дума за такава готовность, германския народъ нѣма да търпи никого да осуетява мирнитъ прѣговори, поради ламтежъ за завсвания или каквито и да сж други намѣрениа за политически, стопански или евансовни кзудвания.

Изъ «Vorgwitz»

ИЗЪ РУСИЯ.

— Москва. Английска войска захва Резстъ и Гелиякъ. При обстрѣлването на Архангелскъ отъ английскитъ бѣни кораби, нѣколко руски батареи бидоха унищожени.

— Копенхагенъ. За главнокомандующи на съглашенскитъ войски въ Сибиръ е назначенъ японския генералъ Накашима.

— Висна. Въ Полтава биде заотрѣлянъ на умцата, отъ единъ непознатъ човѣкъ, бившия министъръ на просвѣтата Теменко.

— Цюрихъ. Сега чакъ остава извѣстно, че за своитъ дѣйствиа срѣщу Русия, чехо-словаки сж получили отъ антантата 15 милиона рубли.

— Копенгагенъ. Въ Петроградъ биде открито едно монархическо съзаклатие, на чело на трима бивши генерали.

— Бернъ. Споредъ «Еко-де-Пари» руското правителство щѣло да даде подѣждъ бившата руска цѣрма, поради сшонизма и отъ починалия калу ерѣ Гаскутмиъ.

— Вiena. Прѣдъ редактора на «Хелзингфорскъ» Милжковъ заявилъ, че никой чл може да насили Русия къмъ нова война.

— Москва. Споредъ «Цюрихеръ Постъ» Русия признава официално, че между нея и Англия сжествува положението на война.

«Правда» говори явно, че руската република може да бжде принудена сега да воюва въ сѣюзъ съ Германия отѣщу бившитъ си сѣюзници.

Една нова заповѣдъ на Тропки обявява оренцитъ, англичанитъ и чехо-словацитъ за неприятели на руситъ.

ИЗЪ РОМЪНИЯ.

(Отъ нашия специаленъ кореспондентъ).

— До сената е отиравена интерпелация отъ която се изнасятъ на лице сѣлти прѣсѣдвания и несправедливости въ ромъската армия.

— Декларацията на обвиненитъ либерали мнжотри съдържа извѣнението, че тѣ се считатъ отговорни само прѣдъ историята и че крайния изходъ на войната, като доиссе успѣхъ на започнатото отъ тѣхъ дѣло, ще покаже, че тѣ иматъ право.

— Офицеръ «Стягулъ» узнава, че обвиненитъ м-ри не ще се явятъ прѣдъ камарата, за да дадатъ обяснение въ петдневенъ срокъ, както имъ дава право закона, а ще се задоволятъ съ публикуването на една декларация въ пресата.

— Правителството е взело мѣрки, щото всички жители на Бессарабия да притежаватъ легитимациони книжа, издадени отъ ромъскитъ власти.

Букурещъ. Съгласенскитъ срѣди около бившето ромъско правителство Ямъ сж опияневи отъ еравпуватъ успѣхи на западния фронтъ. Вѣстникитъ имъ дръжатъ сжмния ескъ, който дѣжеха прѣзъ врѣме на неутралитѣта имъ.

— Една частъ отъ депутатитъ сж покисали отиването на есенната парламентарна сесия да стѣне въ Букурещъ. Правителството отхвърлило това искане.

В. «Ренащера» като съобщава за сжждането на союзския мѣст, отбѣзъ, че подобенъ случай не е имало до сега въ Ромъния, върѣки грамадитъ злоупотребления които сж отавали и ставатъ.

— Поради опасността отъ холера, границата къмъ Украйна е затворена отъ 8 Августъ.

ИЗЪ ЧУЖБИНА.

(Б. Т. Агенция радиотелеграфа).

Гръцки надежди.

Дугано. «Комеръ де ла сера» съобщава отъ Атина, че антантата, е авансирала на Гърция до сега 2 1/4 милиарда драхми, Съгласяването на Гърция въ Лондонския договоръ срѣщу сепаративния миръ и осигурява при настѣпващия миръ първо първо мѣсто въ източната частъ на Срѣдземно поре.

Уйлсонъ ще посѣти западни фронтъ. Уйлсонъ сж. Споредъ единъ италиански вѣстникъ, цѣль скоро да посѣти съглашенския фронтъ, заедно съ членове отъ правителството и парламента.

Таке Ионеско на работа.

Парижъ. Таке Ионеско започна своите агитационна работа. Той е ималъ вече срѣща съ Поанкаре, Пиншонъ и Клемансо, отъ които конфериралъ надѣло.

Англичанитъ заели Архангелскъ, Стокхолмъ. Сѣждъ кратко оботрѣдане, Англичанитъ захва Арахангелскъ. Съ това, тѣ ставатъ господари на двѣтъ голѣми ж. п. линии, водящи къмъ вътрѣшността на Русия, именно— Мурманската и тая Архангелскъ—Вологда. По тоя начинъ цѣля Северна Русия става владѣние на Антантата.

ПРОДАВА СЕ. Вършачка смотема Рустонъ Прокторъ съ апаратъ за дребна слама, малко употребявана, 6/8 конски силъ, монтирана и готова за работа.

Споразумение Желтъ Абаджковъ — Добричъ. 10—15

Хроника

— Петата година на рѣбата На 6 т. м. въ отелъ България официалниятъ прѣтенякъ на я. «Vossische Zeitung» Г-нъ Марко Цсарге, по случай вѣтѣпането въ петата година на великата война, даде вечеря на българскитъ и чужди журналисти въ София, между които бѣ поканенъ и прѣдседателя на добруджанската организация Дръ Теодоровъ. При най-вѣтимо настроеніе, вечерата продължи до 2 часа слѣдъ полунощъ.

Цензурата не писмата и печата. Споредъ правилникъ за цензурата, за напрѣдъ цензурата върху писмата за вѣтрѣшность на царството се прѣмахва. Цензурата на писмата за странство и печата мнжача къмъ властѣта на главната квартира. Къмъ послѣдната ще бжде делегиранъ единъ прѣдставител на правителството, който ще има за задача да информира главната квартира върху политическото положение и отъ тази информация главната квартира ще направява цензурата.

На вѣстникитъ е забранено да пишатъ работи, които могатъ дѣ омутатъ духътъ на армията.

На вѣстници, които жалзатъ съ запрѣтени отъ цензурата статии, ще се налагатъ изказанія: конемонация или запрѣшено излизането на вѣстника отъ 1 до 5 дни. За повече врѣме ще се пока разрешеніе отъ главнокомандующия.

Месото въ Бабадагъ. Въ борба противъ окпѣтията на живота, бабадажкото коменданство нормира месото по 2. 80 лв. При все това, касанитъ продължаваха да продаватъ по-сжпо. И когато се взеха строги мѣрки за прѣмахвање експлоатацията надъ консоматоритъ, въ отговоръ на това касанитъ прѣдставатъ да колятъ, мотивирѣйки, че не имъ отървало. Въ тѣхна подкрѣпа постѣпило въ коменданството едно заявлѣние отъ 50—60 граждани, които били съгласни да плащатъ 4 лв. и повече, отага само да иматъ войсково мѣсо. Коменданството, обаче отвара касанитъ, гдѣто всѣки подписавши заявлѣнието ще плаща по 4 лева лв- месото, а болшинството граждани — по нормираната цѣна 2.80 лв.

Отъ досегашния опитъ, тази цѣна не само че отърва, но имамо и достатѣчна печалба.

Увеселение въ Кюстенджа. Музиката на Н. В. Флота е била на 4 т. и. въ Кюстенджа и е взела участие въ увеселението дадено въ полза на бѣднитъ. Въ това увеселение сж взели участие всички наши висши военни и граждански власти. Музиката, подъ диригентството на своя отличенъ касемайсторъ г-нъ Павелъ е възпѣвала много добри своитъ номери и е направила отлично впечатление.

Позивъ. Котленци сж имали благородната инициатива да образуватъ комитетъ, който да вземе грижата за събрано срѣдства за въздигане паметникъ на загиналитъ прѣзъ балканската и общевропейската войни тѣхни сѣргжани. Комитетитъ за тази цѣль се е обзрналъ съ позивъ къмъ сѣргжаниитъ си за събиране срѣдства. Събранитъ суми да се изпращатъ на касиеръ-дѣжводителя на комитета г. Янаки Божиловъ въ гр. Котелъ.

Назначенъ окоп. и-кѣ. За окопѣски началникъ въ гр. Кюстенджа е назначенъ тулчанеца Александръ Борлаковъ.

Уемното право на вършачкитъ. Наредено е щото усмното право на вършачкитъ да бжде опрѣдѣлено отъ комисия подъ прѣдседателството на военния агрономъ. Комисията при опрѣдѣлването ще се ръководи отъ мѣстнитъ и горителнитъ материали.

Минерални масла. Кооперациитъ, които сж поръчали въ Централната кооперативна банка минерално-масло, трѣбва да отиравятъ воднага своитъ искания до военнитъ агрономи, до които дирекцията по прѣхраната е наредила да снабдяватъ нуждающитъ се стопани съ такава масло. Бангата е направила нуждното ходатайство и порѣчитъ на дружествата ще бждатъ удовлетворявани.

Интерниранитъ. Молбитъ за освобожение интерниранитъ трѣбва да бждатъ отпращани до съотвѣтнитъ комендантства.

За павиритъ въ Буда-пеша и Бреслау. Въ министерството на търговията сж поотѣжнѣи веле почти отъ всички търговски камари съобщения за сѣнциалнитъ прѣд-

ставителни, които ще посѣтятъ павиритъ въ Буда-пеша и Бреслау. Съедно съ прѣставителитъ на министерството и камаритъ ще отпѣтуватъ и видни прѣдставители индустриалитъ отъ всичкитъ краища на империята. Едни отъ пѣтничитъ ще пътуватъ съ специаленъ параходъ по Дунава, а други ще пътуватъ отъ специаленъ вагонъ Софя—Буда-пеша, като пѣтничитъ отъ Македония ще се присѣдинатъ отъ Нишъ.

Книжница.

Получи се въ редакцията слѣднитъ книги:

1. Стопанското значение на Добруджа, отъ проф. Д. Мишайковъ, изъ сборника «Добруджа», стр. отъ 281—344, издаване на Сѣмъ на бълг. учени, писатели и художници.
2. Прѣзъ Добруджа, цѣна 3 лв. издаване на 7 Цѣхотенъ Прѣславомъ Ломѣ. Приходитъ въ полза на бѣднитъ войнѣшки ованности отъ полка. Мотото на книгата «Низки, подли, коверни и лукави съверни съсѣди, ти получи заслуженото възмездие за поруганата народна честь прѣзъ 1913».
3. Конници, отъ Н. П. Николовъ цѣна 3 лв., отъ съдѣржаніе разкази «Прѣзъ Македония и Изъ Добруджа».
4. Географски речениъ на България, Македония, Добруджа и Поморавия отъ Д. Чавковъ съдържа всички необходими геограровски данни за България въ нейнитъ сѣгашни граници и затова е необходима работна книга на всѣки интелигентенъ човѣкъ. Прѣпорѣчваме го на читателитъ. Ц. 5 лв. Доставка се отъ автора «ул. Раковски № 48» въ Софя.
5. Възраждане на Добруджа отъ С. Чилингировъ. Книга, която всѣки добруджанецъ и интересувашъ отъ живота на България въ Добруджа, трѣбва да има настѣлна книга.
6. Споменни на войната прѣзъ 1915—1918 години за сѣреторъ Н. Петровъ и м. подсѣиеръ Ангелъ Ивановъ съ 2 портрета съ Св. П. Френгсвъ, цѣна 50 ст.

БИБЛИОТЕКА „ДОБРУДЖА“

Издава Народоспомаг. ф-дъ „Добруджа“.

Излизкоха отъ печатъ и се пускатъ въ продажба слѣднитъ книги:

- № 1. Историческитъ права на България върху Добруджа Миланъ Марковъ. Цѣна 2 лева.
 - № 2. Добруджа и нашето възраждане — (Културно исторически издирвания) отъ С. Чилингировъ. Цѣна 5 лева.
 - № 3. Кюстенджанското престѣпниче отъ Дръ Ив. Пенаковъ. Цѣна 1.50 лева.
 - № 4. Мемоара на Добруджанци, съ сѣ фотограф. снимка, отъ Цент. Добр. Нар. Съвѣтъ. Цѣна 1.50 лева.
 - № 5. Ромъскитъ местонести надъ отѣчепното добруджанско население въ Молдова I свѣтъкъ. По официални ромъски документи и лични изповѣди съследна факсимилна една фотограф. снимка. Отъ Драгомиръ Пачовъ и Давидъ В. Кацевъ. Цѣна 2.20 лв.
- Всички порѣчки да се изпращатъ на Библиотека Добруджа, ул. Гурко № 16. Телефонъ № 368 и дружество Буриеръ—Софя.
- На книжари-отстъпка по споразумению Намира се при всички вѣстникар, агенции и книжари въ Царството.
- Въ Тулча — при книжарницата Бр. Дончевъ Дим. Малоскетски.
- Въ Бабадагъ — въ книжарницата ф. „Добруджа“.

Въ книжарния складъ при Добруджанската сѣмъ организация въ гр. Бабадагъ прѣотитигохе за продажъ, въ случай 11 августъ—50 под. отъ смъртѣта на Стефанъ Караджата, слѣднитъ картини и илюотр картички:

- 1) Стефанъ Караджата живописна картина—цѣна 2 лв.
- 2) Ст. Караджата картина—цѣна 2.00
- 3) Разни юбилейни картички изъ живота на Караджата, генералъ Колевъ и на Цѣхово В. Проовѣненъ. Клементъ Вранкъ—послѣдния Тулченски епископъ—цѣна 15 лв. Умоляватъ се всички общени и учители да побрзатъ съ порѣчитъ си.

ДИРЕКТОРЪ ДРАГОМИРЪ ПАЧОВЪ